НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду број 398/1 од 23. 12. 2014. године именовани смо у Комисију за припрему извештаја о кандидатима који су се јавили на конкурс за избор ванредног професора за ужу научну област Српска књижевност, предмет Средњовековна књижевност. После детаљног увида у приспелу документацију на конкурс објављен у листу *Послови*, бр. 604, од 14. 1. 2015. године, Комисија подноси следећи

И З В Е Ш Т А Ј

На конкурс за избор ванредног професора за предмет Средњовековна књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду пријавила се др Ирена Шпадијер, доцент Филолошког факултета у Београду. Кандидат је поднео сву неопходну документацију.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

а) ***Лични подаци***

Ирена Б. Шпадијер, рођена 30. 5. 1960. У Подгорици; електронска адреса: i.spadijer@gmail.com

б) ***Подаци о досадашњем образовању***

1983: дипломирала 19. 3. 1983. на Филолошком факултету Универзитета у Београду, на Групи за југословенске књижевности и општу књижевност (просечна оцена 9,44), са темом *Стилистичка анализа Теодосијевих служби светоме Сави и светом Петру Коришком*.

1992: магистрирала 29. 5. 1992. на Филолошком факултету Универзитета у Београду, у оквиру смера наука о књижевности, са темом *Житије Марије Египћанке у српскословенској рукописној традицији*.

2009: 15. 7. 2009. на Филолошком факултету Универзитета у Београду одбранила докторску дисертацију *Свети Петар Коришки у старој српској житијној књижевности и црквеној поезији*.

в) ***Професионална каријера***

1988-2001: сарадник, потом виши археограф Археографског одељења Народне библиотеке Србије.

2001-2010: асистент на Филолошком факултету Универзитета у Београду, Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, предмет: Средњовековна књижевност.
2010. изабрана у звање доцента на Филолошком факултету Универзитета у Београду, Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, предмет: Средњовековна књижевност.

Др Ирена Шпадијер држи наставу (предавања и вежбања, обавезни и изборни курсеви) на предметима *Средњовековна књижевност* (студијске групе 01, 05), *Историја средњовековне књижевности* (студијска група 06) и *Поетика средњовековне књижевности* (студијска група 06), и специјалистички семинар из Средњовековне књижевности. Била је ментор или члан комисије више дипломских и мастер радова, као и члан три комисије за одобрење теме за израду докторске дисертације и једне комисије за преглед и оцену докторске дисертације.

Током досадашње научне каријере др Ирена Шпадијер је учествовала у неколико научних пројеката Министарства науке Републике Србије (пре и после избора у звање), као и два међународна научна пројекта – један пре избора у звање и један после избора у звање доцента. Учествовала је, такође на више научних скупова (међународни и домаћи).

Др Ирена Шпадијер је члан редакције неколико научних часописа, са међународним уредништвом, као и више међународних и домаћих научних комисија, одбора и комитета.

2. БИБЛИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

а) *Библиографија радова до избора у звање доцента (до 2010)*

Монографске публикације:

(1) *Хиландар у књигама*, Народна библиотека Србије, Београд 1998 (коауторство са Н. Мирков и О. Стефановић)
(2) *Радослављево јеванђеље*, Фототипско издање, Београд 2001. (приређивање и поговор)

Студије и чланци:

(3) *Писање предлога и префикса "от" у рукопису Таха Марка*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, XLVII и XLVIII, 1981-1982, Београд 1984, 82-85.
(4) *Стилско јединство у службама Теодосија Хиландарца*, Зборник Матице српске за књижевност и језик, XXXII, 2 Нови Сад 1984, 253-265.
(5) *Хиландарска оснивачка повеља светога Симеона и светога Саве*, Осам векова Студенице. Зборник радова, Београд 1986, 49-60 (са Ђ. Трифуновићем и В. Бјелогрлић)
(6) *Скраћенице најстаријих српских рукописа*, Археографски прилози, 8, Београд 1986, 39-61 (са В. Бјелогрлић и Т. Поповић).
(7) *Заједничка служба светим апостолима Петру и Павлу и светом Петру Коришком*, Археографски прилози, 9, Београд 1987, 157-179 (са Т. Поповић).

(8) *Служба светом кнезу Лазару*, Свети кнез Лазар. Споменица о шестој стогодишњици Косовског боја. 1389-1989, Београд 1989, 193-221 (са Ђ. Трифуновићем)
(9) *Житије Марије Египћанке у рановизантијском књижевном контексту*, Књижевна историја, XXIV, 87, Београд 1992, 177-192.
(10) *Житије Марије Египћанке у српскословенској рукописној традицији*, Археографски прилози, 16, Београд 1994, 15-89.
(11) *Проблем жанра у средњовјековној књижевности*, Књижевна историја, XXVIII, 100, Београд 1996, 365-373.
(12) *Српске књиге на Синају*, Хришћанска мисао, IV, 9-12, 1996, 60.
(13) *Јован Рајић и Данило II. (Житијна књижевност као историјски извор)*, Јован Рајић. Живот и дело (Зборник радова), Институт за књижевност и уметност, Београд, 1997, 95-97.
(14) *Библијска мјеста у Житију светог Петра Коришког Теодосија Хиландарца*, Српска књижевност и Свето писмо (26. међународни научни састанак слависта у Вукове дане Београд–Манасија, 9-14. септембар 1996), Београд 1997, 251-256.
(15) *Два преписа Пролошког житија светог Петра Коришког,* Археографски прилози, 19, Београд 1997, 211-216.
(16) *Култ светитеља и настанак службе*, Зборник Матице српске за славистику, 53, Нови Сад 1997, 80-85.
(17) *Пролошко житије светог Петра Коришког,* Манастир Црна Ријека и свети Петар Коришки, Приштина, Београд 1998, 205-210.
(18) *Још једно дело хиландарског писара Јова,* Археографски прилози, 20, Београд 1998, 55-66.
(19) *Књижевност,* у: *Манастир Хиландар*, приредио Г. Суботић, Београд 1998, 103-114.
(20) *Рукописно наслеђе,* у: *Манастир Хиландар,* приредио Г. Суботић, Београд 1998, 115-124.
(21) *Literature*, in: *Hilandar Monastery*, Belgrade 1998, ed. G. Subotić, 103-114.
(22) *Manuscript Heritage*, in: *Hilandar Monastery*, ed. G. Subotić, Belgrade 1998, 115-124.
(23) *Рукописи,* у: *Из прошлости манастира Хиландара.* (Каталог изложбе), ур. Г. Суботић, Галерија Српске академије наука и уметности; 93, Београд 1998, 17-28.
(24) *Житије Марије Египћанке у српскословенској књижевности (вријеме појављивања)*, Русь и южные славяне. Сборник статей к 100-етию со дня рождения В. А. Мошина (1894-1987), Санкт-Петербург 1998, 284-288.
(25) *Лексикон српског средњег века*, приредили С. Ћирковић и Р. Михаљчић (одреднице: Богородичник, Риторско слово, Триод), Београд 1999.
(26) *Трагом светогорских преписа Теодосија Хиландарца*, Осам векова Хиландара. Историја, духовни живот, књижевност, уметност и архитектура, САНУ, Научни скупови, књ. XCV, Одељење историјских наука, књ. 27, Београд 2000, 381-386.
(27) *Крајегранесија Теодосија Хиландарца*, Трећа југословенска конференција византолога, Београд-Крушевац 2002, 149-155.
(28) *Софијски рукопис хиландарског писара Таха Марка*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, књ. LXVII и LXVIII, св. 1-4, 2001-2002, Београд 2002, 111-127.

(29) *Две варијанте анахоретског типа у јужнословенској хагиографији (Теодосијево Житије светог Петра Коришког и Јевтимијево Житије светог Јована Рилског)*, Словенско средњовековно наслеђе, Зборник посвећен професору Ђорђу Трифуновићу, Београд 2002, 159-175 (са Н. Гаговом).

(30) *Химнографски жанр и богослужбена пракса – Теодосијеви канони светоме Симеону и светоме Сави*, Зборник Матице српске за славистику, 63, Нови Сад 2003, 343-351.

(31) *Живот са књигом,* у: *Приватни живот у српским земљама средњега века*, приредиле С. Марјановић-Душанић и Д. Поповић, Београд 2004, 447-470.

(32) *Дијак Андреја, савременик Никона Јерусалимца*, у: *Никон Јерусалимац. Вријеме – личност- дјело,* Цетиње 2004, 137-147.

(33) *Теодосијева служба Сави у бугарским рукописним збиркама*, Бугарска и Србија у кругу византијске цивилизације – България и Сърбия в контекста на византийската цивилизация, (Зборник реферата са бугарско-српског симпозијума, 14-16. септембар 2003, Софија), София 2005, 365-374.

(34) *Најстарији преписи Теодосијеве Службе светом Симеону Мироточивом*, Старобългарска литература, кн. 33-34, София 2005 (2006), Филологически изследвания в чест на Климентина Иванова за нейната 65-годишнина, 100-105.

(35) *Писар ктиторског натписа светог Саве у Студеници*, Зборник радова Византолошког института, XLIII, (Београд) 2006, 517-526.

(36) *Слово браће Бранковића манастиру Хиландару*, Стари српски архив, књ. 6 (2007), Београд 2007, 151-166 (са Р. Михаљчићем)

(37) *Манастир Хиландар. Историја и наслеђе*, Slovo: Towards a Digital Library of South Slavic Manuscripts, Proceedings of the intenational conference 21-26 February 2008, Sofia, Bulgaria, ed. H. Miklas and A. Miltenova, Sofia 2008, 56-80 (са В. Тријићем)

Прикази и критике:

(38) Ioannis C. Tarnanidis, *The Slavonic Manuscripts Discovered in 1975 at St Catherine's Monastery on Mount Sinai,* St Catherine's Monastery, Mount Sinai – № 3, Hellenic Association for Slavic Studies, Thessaloniki 1988, 363 стр. – Археографски прилози, 12, Београд 1990, 341-348.

(39) Димитрије Оболенски, *Шест византијских портрета,* Српска књижевна задруга и Просвета, Беогр, књ. ад 1991, 226 стр. (превела с енглеског Нада Ћурчија-Продановић). – Књижевна историја, XXIII, 85, Београд 1991, 102-105.

(40) Љубица Штављанин-Ђорђевић, Мирослава Гроздановић-Пајић, Луција Церниħ, *Опис ћирилских рукописа Народне библиотеке Србије*, Књ. прва. Опис јужнословенских ћирилских рукописа, том II. Народна библиотека Србије, Београд 1986, стр. XIV + 470. – Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, 1989-1990, књ. LV и LVI, Београд 1992, 162-165.

(41) *Прилози проучавању српско-руских књижевних веза. X-XX век*, (Зборник радова). Одговорни уредник Мила Стојнић, Матица српска – Нови Сад, Институт за славистику и балканистику Руске академије наука – Москва, Нови Сад 1993, 212 стр. – Књижевна историја, XXV, 90, Београд 1993, 266-268.

(42) *Руска емиграција у српској култури XX века.* Зборник радова, Филолошки факултет у Београду, Катедра за славистику и Центар за научни рад, Београд 1994, том I 314 стр, том II 326 стр. – Annali dell' Istituto universitario orientale di Napoli – AION-Slavistica, 3, Napoli 1995, 496-500.

(43) *Између историје и поетике* (Ђ. Трифуновић, *Стара српска књижевност. Основе*, "Филип Вишњић", Београд 1995). – Политика, 29, 30. април и 1, 2. мај 1995, Културни додатак, 19.

(44) *Источници у компилацијском прегледу* (Станиша Нешић, *Источници. Преглед византијског и старог српског песништва*, Књижевно друштво Свети Сава, Београд 1995, 187 стр.). – Књижевна историја, XXVII, 96, Београд 1995, 303-305.

(45) *Јерменска рукописна књига* (В. О. Казарян, С. С. Манукян, *Матенадаран,* Том I: Армянская рукописная книга VI-XIV веков, Москва 1991). – Археографски прилози,18, Београд 1996, 477-482.

(46) Генадије Светогорац, *Служба светом Петру Атонском*, приредио Ђорђе Трифуновић, Крушевац 1995. – Зборник Матице српске за славистику, књ. 52, Нови Сад 1997, 313-315 (штампано 2000. г.).

(47) *Прва историја манастира Хиландара* (Сава Хиландарац, *Историја манастира Хиландара. Успомена на седамстогодишњицу оснивања.* Приредио и поговор написао Томислав Јовановић, Народна библиотека Србије, Београд 1997, 210 стр.) – Археографски прилози, 20, Београд 1998, 457-459.

(48) *Славянские рукописи афонских обителей,* составили А. А. Турилов и Л. В. Мошкова, под редакцией А.-Э. Н. Тахиаоса, SS Cyril and Methodius Center for Cultural Studies, Фессалоники 1999, 490 стр. – Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, књ. LXV-LXVI, св. 1-4, 1999-2000, Београд 2001, 211-213.

(49) *Зборник радова Византолошког института,* XXXVIII, уредник Љубомир Максимовић, Византолошки институт САНУ, Београд 1999/2000, 444 стр. – Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, LXVIII и LXIX, св. 1-4, 2002-2003 (2004), 436-438.

(50) *Нови филигранолошки описи српских рукописних збирки*, Археографски прилози 25, Београд 2003 (2005), 347-351.

Преводи:

(51) В. Бичков, *Естетички погледи у делима Дионисија Александријског,* Књижевна реч, бр. 299, 25. IV 1987, 7 (превод с руског са Т. Поповић).

(52) К. С. Тер-Давтјан, *Јерменска житијна књижевност XI-XIV вијека*, Багдала, бр. 368-369, новембар-децембар 1989, 8-12 (превод с руског)

Уредник:

(53) *Словенско средњовековно наслеђе*, Зборник посвећен професору Ђорђу Трифуновићу, Београд 2002 (уредила са Т. Јовановићем и З. Витић)

(54) Ђорђе Трифуновић, *Стара српска књижевност. Основи*, (треће, проширено издање), Београд 2009 (уредила са Т. Јовановићем)

б) *Библиографија радова након избора у звање доцента (после 2010)*

1. Научна монографија/књига односно уџбеник или критичка монографска публикација :

(1) *Светогорска баштина. Манастир Хиландар и стара српска књижевност*, Београд 2014, 229 стр. – ISBN 978-86-531-0113-8
(2) *Свети Петар Коришки у старој српској књижевности*, Београд 2014, 413 стр. (докторска дисертација) – ISBN 978-86-531-0112-1

2. Радови у научним часописима са SCI, SSCI, ERIH листе односно у часописима међународног значаја верификованим посебном одлуком (са интернационалним редакцијама):

(3) *Антички корени Теодосијеве поетике*, Зборник Матице српске за књижевност и језик, књ. LVIII, св. 2, (Нови Сад) 2010, 249 -260. ISSN 0543-1220
(4) *Хронолошки оквири књижевног рада Теодосија Хиландарца*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, књ. LXXVI (Београд) 2010, 3-16. ISSN 0350-6673
(5) *The Symbolism of Space in Medieval Hagiography*, Кирило-Методиевски студии. Кн. 21. (София) 2012, 300-308. ISSN 0205-2253
(6) *Јужнословенски пустињаци X-XIII века у најстаријој литерарној традицији*, Старобългарска литература 47 (София), 2013, 108-120. ISSN 0204-868X

3. Радови у часописима националног значаја:

(7) *Легенда о Марији Египћанки од ране Византије до краја књижевности старог Дубровника*, Годишњак Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима, V, Филолошки факултет у Београду, (Београд) 2010, 241-251. ISSN 1820-5305

4. Радови у међународним тематским зборницима (у иностранству):

(8) *Деспот Стефан Лазаревич и Священное писание*, у: *Священное Писание как фактор языкового и литературного развития*, Санкт-Петербург 2011, 188-196. ISBN 978-5-86007-678-5
(9) *Об одном сербском анахоретском житии и особенностях его композиции*, БИБЛЕИСТИКА. СЛАВИСТИКА. РУСИСТИКА: К 70-летию заведующего кафедрой библеистики профессора Анатолия Алексеевича Алексеева, Филологический факультет Санкт-Петербургского государственного университета, Санкт-Петербург 2011, 370-384. ISBN 978-5-8465-1190-3

5. Радови у истакнутим тематским зборницима водећег националног значаја (са рецензијама):

(10) *Почеци старе српске црквене поезије*, Ђурђеви ступови и Будимљанска епархија. Зборник радова, Беране, Београд 2011, 209-217. ISBN 978-86-86563-95-8

6. Поглавље у књизи:
(11) *Хиландар и почеци српске књижевности*, Осма казивања о Светој Гори, Београд 2013, 305-318. ISBN 978-86-7768-071-8

7. Радови са међународних научних скупова објављени у целини:

(12) *Пантелејмон 22 – један необичан српски зборник из првих деценија XV века*, Афон и славянский мир, Материалы международной научной конференции, посвященной 1000-летию присуствия русских на Святой Горе (Белград, 16-18 мая 2013), Издание русского Свято-Пантелеимонова монастыря на Афоне, Святая гора Афон 2014, 267-274. ISBN 978-5-7117-0706-6

8. Радови са домаћих научних скупова објављени у целини:

(13) *Богослужбени списи посвећени Јоаникију Девичком*, Византијски свет на Балкану, књ. II, Византолошки институт САНУ, посебна издања 42/2, Београд 2012, 597-605. ISBN 978-86-83883-16-5

9. Прикази и критике објављени у научним часописима међународног значаја (верификованим посебном одлуком) и водећим часописима националног значаја (са интернационалним редакцијама):

(14) *Bibliotheca biblica и Међународна библијска конференција у Санкт-Петербургу 2009. године*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, књ. LXXV (2009), (Београд) 2010, 223-227. ISSN 0350-6673

(15) Ђорђе Бубало, *Писана реч у српском средњем веку. Значај и употреба писаних докумената у средњовековном српском друштву*, Стубови културе, Београд 2009, 358 стр., Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, књ. LXXVI (Београд) 2010, 141-143. ISSN 0350-6673

(16) Danica Popović, Branislav Todić and Dragan Vojvodić, *Dečanska pustinja. Skitovi i kelije manastira Dečana* [English summary: The Dečani Desert. The *Sketae and Kellia* of the Monastery of Dečani]. Belgrade: Insitute for Balkan Studies and Interdepartmental Committee of the Serbian Academy of Sciences and Arts for the Study of Kosovo and Metohija, 2011, pp.282, ills.136. – Balcanica XLIII (2012), 347-350. (на енглеском) ISSN 0350-7653

(17) *Капитално издање Светостефанске хрисовуље* (*Повеља краља Милутина манастиру Бањска. Светостефанска хрисовуља*, приредио Ђорђе Трифуновић, Књига прва: Фототипија изворног рукописа (209 стр.); Књига друга: Фототипије издања и пратеће студије (255 стр.), Музеј у Приштини, Mnemosyne, Службени гласник, Београд 2011), Зборник Матице српске за књижевност и језик, Књ. LXI, св. 2 (Нови Сад) 2013, 559-561. ISSN 0543-1220

(18) *Уметност књиге* (Зоран Ракић. *Српска минијатура XVI и XVII века*. Београд: Православни богословски факултет Универзитета у Београду – Институт за теолошка истраживања, Филозофски факултет Универзитета у Београду, Света српска царска лавра Хиландар, 2012, 356 стр.), Зборник Матице српске за књижевност и језик, Књ. LXI, св. 3 (Нови Сад) 2013, 839-841. ISSN 0543-1220

3. МИШЉЕЊЕ О ДОСАДАШЊЕМ НАУЧНОМ И СТРУЧНОМ РАДУ

Библиографија радова др Ирене Шпадијер показује да се она бави широким спектром тема средњовековне књижевности – од текстологије и поетике до књижевноисторијског и књижевнотеоријског проучавања, научних синтеза и издавања делā. Од избора

у звање доцента (29. 6 2010) она је објавила 18 публикација (од којих 4 на страним језицима – 2 на енглеском и 2 на руском): 2 научне монографије, 4 рада у научним часописима са SCI, SSCI, ERIH листе односно у часописима међународног значаја верификованим посебном одлуком (са интернационалним редакцијама); 1 рад у часопису националног значаја; 2 рада у међународним тематским зборницима (у иностранству); 1 рад у истакнутом тематском зборнику водећег националног значаја (са рецензијама); 1 поглавље у књизи; 1 рад са међународног научног скупа објављен у целини; 1 рад са домаћег научног скупа објављен у целини и 5 приказа и критика у научним часописима међународног значаја (верификованим посебном одлуком) и водећим часописима националног значаја (са интернационалним редакцијама).

Монографија *Светогорска баштина. Манастир Хиландар и стара српска књижевност* (Београд 2014) бави се књижевношћу која је настајала у Хиландару или била њему намењена – од времена настанка манастира (крајем XII века) до краја XIX столећа, као и односима између матице и српског манастира на Светој Гори. Носећа поглавља у овој књизи обликују суштину бављења темама српског светогорског књижевног стваралаштва. Својом композицијом књига указује на хронолошки низ постојаног трајања старе српске књижевности на Светој Гори. У поглављу под називом *Почеци* сагледан је књижевни рад светог Саве и Стефана Првовенчаног. Значај светог Саве утолико је већи што је он истакнут као први познати словенски књижевник на Атосу. Разматрајући књижевни рад оба брата, др Ирена Шпадијер дошла је до новог и аргументованог успостављања другачије хронологије у настанку њихових кључних дела. Досадашње и преовлађујуће мишљење било је да је најпре настала Стефанова Хиландарска повеља, а онда Савино Житије светог Симеона. Аренга о Светој Гори као рају према др Ирени Шпадијер у светлу њених најновијих проучавања потекла је од светог Саве, а њу је потом преузео и преобликовао његов брат Стефан и уградио је у аренгу Хиландарске повеље. У обухватном поглављу књиге *Златно доба* донете су целовитије студије о Доментијану, Теодору Граматику, Теодосију, Григорију Рашком, Данилу II и о његовим настављачима. Свака од њих поузданим вођењем уобличава стваралаштво појединачних писаца, повезујући тананим нитима дату епоху, међусобна прожимања и разоткрива услове настанка нових дела и њихове поетичке одлике. Најјачи продор српског духовног, економског и политичког утицаја на светогорски живот остварио се до тада незабележеним даривањима и помагањем како српских манастира тако и других атоских обитељи током владавине цара Душана, цара Уроша и кнеза Лазара. Тај период српског књижевног стваралаштва који је трајао до Косовске битке у књизи је обрађен у поглављу *„Србизација Атоса“ – време царства и обласних господара*. У њему су се нашли писци углавном краћих књижевних жанрова какви су у то време преовлађивали. Предочено је стваралаштво монаха Јефрема, Силуана, инока Исаије и монахиње Јефимије. О Истакнутом Светогорцу, изврсном граматику и писцу, јеромонаху Теодору, или како је дуго у литератури називан као инок из Далше, др Ирена Шпадијер посветила је поглавље *Доба деспотовине*. Турска освајања српских земаља донела су многа замирања, па и књижевно стваралаштво. Као представник тог периода истакнут је јеромонах Генадије у поглављу *Под турском влашћу*. Сва даља осипања светогорског стварања не само код Срба, него и код свих припадника других народа на Атосу постајала је све очигледнија са протицањем времена. У поглављу *Потоњи векови* донет је преглед оскудног књижевног рада који се све више сводио на преписе постојећих дела из ранијих епоха и на успутне записе. У завршном осврту на претходна разматрања аутор истичу сву важност и утицај који је оставила светогорска српска књижевност на остале писце не само у српским крајевима, него и у неким другим народима. Ова књига представља до сада најобухватније

виђење српске светогорске књижевности, која у укупном корпусу атаре српске књижевности заузима и највећи део. Она својим резултатима доноси нека нова научна виђења којима помера достигнута књижевноисторијска сазнања и поуздан искорак у даља проучавања.

Монографија *Свети Петар Коришки у старој српској књижевности* (Београд 2014) представља објављену докторску дисертацију др Ирене Шпадијер. Књига се састоји од ових основних делова: *Свети Петар Коришки у старој српској црквеној поезији*, *Свети Петар Коришки у старој српској житијној књижевности*, *Питања хронологије*, *Извори на српскословенском језику*. Прво поглавље посвећено је сагледавању црквене поезије намењене слављењу светог Петра Коришког. Трагајући за рукописним наслеђем, утврђено је да постоји пет сачуваних преписа служби светом Петру насталих између XVI и почетака XX века. За сваки препис дат је шири археографски опис рукописа коме припадају. Детаљном структуром служби предочен је њихов унутарњи химнографски и песнички склоп. Типолошки истоветан приступ примењен је и код упоредног прегледа канона светом Петру Коришком. Спроведени поступак на очигледан начин показује да није реч о јединственој служби, већ о две које се у извесним деловима додирују или разликују. После таквих резултата сасвим оправдано уведен је појам службе у множини. Из обухватне анализе бројних химнографских дела дошло се не само до кључних сазнања о уобичајеном ослањању на постојећу традицију црквеног песништва, него и о начину стварања средњовековних песника. Прегледно су дати подударни делови различитих служби после којих следе текстолошки коментари и указивања на раширеност појединих паралела. Део дисертације са називом *Свети Петар Коришки у старој српској житијној књижевности* посвећен је прозним делима намењеним коришком пустињаку. Најпре је пажња усредсређена на рукописно наслеђе *Пролошког житија светог Петра Коришког*, које се састоји од два преписа. О пространом житију светог Петра Коришког разматра се у поглављу у коме је проучено рукописно наслеђе, које чини осам сачуваних преписа насталих између XV и XIX века. Кроз разночтенија уочени су типови сваког преписа понаособ према сродностима и разликама. Од посебног значаја је испитивање контекста *Житија светог Петра Коришког* у оквиру дела анахоретске житијне књижевности. Најпре је узет у обзир јужнословенски контекст и успостављена композициона типологија са житијима светих Јована Рилског, Прохора Пчињског, Гаврила Лесновског и Јоакима Осоговског. Како дела посвећена слављењу ове четворице пустињака припадају локалним традицијама, она није у већој мери допирала до Свете Горе и тиме није могла утицати на Теодосијево састављање *Житија светог Петра Коришког*. Своје узоре Теодосије је нашао у даљој прошлости, у *Житију светог Антонија Великог* од Атанасија Александријског. Поређењем ова два житија установљене су њихове блискости и указано на места на која се Теодосије мотивски и композиционо угледао. Нарочиту подударност представља епизода сусрета и борбе са бесовима. Теодосијев однос према библијским узорима протумачен је тако што је његова наклоност ка Псалтиру доведена у везу са његовом монашком праксом кроз коју је свакодневно пролазио. Проучавањем ауторских одлика Теодосијевог *Житија светога Саве* и *Житија светог Петра Коришког* уочене су стилске блискости између њих, што је показано навођењем низа сродних места. Читаве сцене, изрази, стилске и језичке подударности говоре на непосредан начин о Теодосију као писцу оба дела. Ипак, књижевни обрасци који учествују у приказивању Савиног и Петровог лика различити су јер је реч о две довољно различите личности. Разматрањем композиције *Житија*, ликова, њихових монолога и дијалога указано је на достигнут уметнички склад дела. Кроз симболику простора успостављен је однос

између присуства реалног и симболичног простора у *Житију*. Нарочита пажња посвећена је значењу топоса *пустиње*, *горе*, *пећине* и *стене* као основних одређења простора у коме се одвија највећи део *Житија*. Бављењем Теодосијеве поетике запазило се да он открива неке личне погледе на стваралаштво који се увелико подударају са античким виђењем писања биографија древних личности што се пренело и у византијску књижевност. У књизи је учињен нов искорак у сагледавању хронологије живота Петра Коришког и Теодосија. Дошло се до уверљивијих података да је Петар окончао свој живот најкасније крајем XII века. Досадашња литература омогућила је мање или више аутору да време настанка дела посвећених светом Петру Коришком одреди последњим деценијама XIII века. Засебан део књиге садржи издање текстова дела посвећених светом Петру Коришком. Окупљањем прозних и песничких дела посвећених светом Петру Коришком и њиховом студиозном и свестраном анализом ова књига представља целовит и зрео увид у део стваралаштва српске средњовековне књижевности, јединствен по томе што се у њеном средишту нашао лик једног пустињака. Заснована на новијим токовима изучавања средњовековља она у себи садржи резултате и мишљења досадашњих генерација проучавалаца који су се дотицали ове теме уз сопствени критички однос према том наслеђу.

Студија *Антички корени Теодосијеве поетике* (2010) истражује порекло поетичких ставова српског писца Теодосија Хиландарца, једног од ретких средњовековних аутора у чијим делима се могу наћи експлицитни поетички ставови. Они се поклапају са познатим Хорацијевим мишљењем о функцији књижевности (prodesse et delectare, utile et dulce). Др Ирена Шпадијер у овом раду показује којим путевима су ти ставови доспели у српски средњи век. Корени таквог мишљења налазе се у класичној грчкој (Аристотеловој) поетици, коју преузимају и разрађују хеленистички писци, нарочито Неоптолем (III в. п.н.е.), а која преко позне антике (пре свега атинске Академије), и ране византијске епохе, касније и атонске књижевности, улази у Теодосијев видокруг. Тако ће се Теодосије, истицањем мотива „користи“ и „слатког поучавања“ у својим прозним делима, придружити оном схватању књижевности и њене функције које ће још од античких времена, кроз цео средњи век, а и столећима касније имати неоспоран легитимитет.

Рад *Хронолошки оквири књижевног рада Теодосија Хиландарца* (2010), посвећен је времену живота и рада Теодосија Хиландарца, једном од важнијих питања која се постављају у вези са овим средњовековним писцем. Мишљења су у науци била врло подељена, а у последње време био је почео да преовлађује став о Теодосију као аутору чија се књижевна делатност одвијала готово искључиво у XIV веку, током првих неколико деценија. У овом раду је изнова размотрена Теодосијева хронологија. Најпре је истражено рукописно наслеђе Теодосијевих дела, у циљу проналажења најстаријих преписа, како би се одредила она горња временска граница његовог рада. Установљено је да је у рукописној традицији, у првим деценијама па све до средине XIV столећа, посведочено *пет* Теодосијевих дела, што време њиховог настанка свакако помера дубље у прошлост. У даљем трагању, Ирена Шпадијер се усредсредила на сама дела и њихову садржину. Пажљиво ишчитавање појединих дела, нарочито *Житија светог Саве*, довело је до утврђивања њиховог историјског контекста што је било значајно за утврђивање временског оквира Теодосијевог стварања. Поједине епизоде из дела, а посебно сцена крунисања Стефана Првовенчаног и епизода са угарским краљем, изражавају извесну Теодосијеву нетрпељивост према папи и католичанству уопште. То асоцира на време Лионске уније (1274) којом је Византија признала не само примат римске цркве већ и римске догме. Теодосијево нерасположење, које према католичкој цркви и Риму провејава

у Савином животопису, могло је бити непосредан одраз ових историјских дешавања. Управо у таквом ставу светогорског и хиландарског духовништва, којем је припадао Теодосије, а које је било велики противник Уније, могу се назрети разлози за писање новог житија оснивача самосталне Српске цркве у чијем лику би се стекле све највише духовне врлине и вредности православне Цркве, а које су у то време биле реално угрожене. Уз остале разлоге који се у чланку детаљно разрађују, др Ирена Шпадијер се определила за време владавине краља Драгутина (1276-1281) или коју годину касније, као логичан хронолошки оквир у који би се могао сместити настанак Теодосијевог *Житија светога Саве*. Химнографска дела посвећена Сави и Симеону могао је, по њеном мишљењу, Теодосије саставити у годинама које следе, а потом створити и дела посвећена светом Петру Коришком. Ирена Шпадијер доноси закључак како Теодосијев књижевни опус највећим својим делом припада XIII столећу.

У чланку *The Symbolism of Space in Medieval Hagiography* (2012) др Ирена Шпадијер бави се симболиком простора у средњовековној литератури. Она полази од става да простор који је приказан у средњовековној књижевности није стварни простор. Чак и када писац казује о месту радње или о физичком кретању јунака у питању је симболичко схватање простора. Тако одређени, реални називи појединих места, географских одредишта, облика рељефа, попримају симболично значење и постају топоси који функционишу у хиљадугодишњем трајању православне средњовековне литературе. У анализи представа о природи и простору није суштина у одгонетању пишчевог схватања пејзажа (средњовековног аутора не интересује пејзаж сам по себи), већ у истраживању симболичке функције простора у систему уметничког дела. У раду се разматра конкретна манифестација средњовековног симболизма на примеру из српске хагиографије, на Житију светог Петра Коришког од Теодосија Хиландарца. Симболика простора у Житију Петра Коришког огледа се управо у начину на који духовно усавршавање добија облик „топографског премештања“ (одлазак из света у природу/пустињу). Достизање светости се схвата као кретање у простору. Ирена Шпадијер сматра како, у томе кључу, називи за одређене врсте простора у којем се креће и обитава Петар Коришки нису само реалне ознаке већ, пре свега, имају симболичку вредност. Село, црква и кућа Петрова представљају свет људи и културе уопште. Петровим постепеним напуштањем света, долази се до првог топоса који сигнализира простор испуњен симболиком. То је *колиба.* Са већим удаљавањем и, на крају, потпуним напуштањем света улазе у видокруг и свест читаоца (слушаоца) житија и други просторни појмови: *пустиња, гора, пештера, стена* – њихову симболику Ирена Шпадијер анализира са аспекта значаја који они имају како за место и простор саме радње тако и за смисао подвига и достизање оног степена савршенства коме главни јунак тежи.

Рад *Јужнословенски пустињаци X-XIII века у најстаријој литерарној традицији* (2013) разматра најстарије текстове посвећене раним јужнословенским пустињацима и анализира њихови међусобне односе. Низ анахоретских култова настао је у периоду од друге половине X па све до краја XII века у области између Риле и Косова. Та област, посведочена као „аутохтоно књижевно средиште општега јужнословенског карактера још у X и XI веку“ била је насељена словенским пустињацима о којима усмена традиција и писани трагови сежу у давну прошлост. Свете анахорете Јован Рилски († 946), Прохор Пчињски (XI в.), Гаврило Лесновски (XI в.) и Јоаким Осоговски (XI-XII в.), као и Петар Коришки (XII, евентуално почетак XIII в.) рано су добили формиране култове. Др Ирена Шпадијер показује да су неки прославни састави посвећени овим отшелницима настали сасвим сигурно недуго по њиховој смрти, а да су у рукописној традицији, закључно са

XIII веком, посведочена и житија Јовану Рилском, Гаврилу Лесновском и Прохору Пчињском, као и службе Јовану Рилском и Јовану Осоговском. Литерарној традицији XIII века припадају и најранија дела посвећена Петру Коришком, али она, по мишљењу И. Шпадијер, немају никакве ближе везе са саставима посвећеним осталим словенским пустињацима.

Рад *Легенда о Марији Египћанки од ране Византије до краја књижевности старог Дубровника* (2010) посвећен је једној од оних тема које су вековима биле живе у светској литератури. Ирена Шпадијер разматра проблем ауторства, време настанка дела, као и његове преводе и прераде, почев од првог, латинског превода па до појављивања и превођења дела у појединим европским књижевностима. Посебну пажњу она посвећује овој легенди у словенским књижевностима – од најстаријих словенских превода, преко рецепције овог дела у српском рукописном наслеђу, па до спева Николе Марчија на крају књижевности старог Дубровника.

Чланак *Деспот Стефан Лазаревич и Священное писание* (2011) бави се односом српског средњовековног писца Стефана Лазаревића (1377-1427) према Библији. Ирена Шпадијер полази од чињенице да је Стефан Лазаревић био владар, па у испитивању његовог односа према Светом писму треба узети у обзир и повеље које је издавао. Стога се у раду разматрају и две Стефанове повеље које имају књижевне нарације: *Повеља манастиру Хиландару* и *Повеља манастиру Милешеви*, обе из 1405. Посебну пажњу И. Шпадијер посвећује Стефановој посланици *Слово љубве*, која најсликовитије одражава однос овог владара и песника према Светом писму и открива метод рада средњовековног писца. Она сматра да цитирање старозаветних или новозаветних књига, једних или других, одређује и различите нивое средњовековног текста. Новозаветни цитати чине духовни оквир књижевног дела и исказују основну мисао, а старозаветни цитати и асоцијације представљају његов поетски слој, као што показује анализа Стефановог дела коју у овом раду спроводи Ирена Шпадијер.

У студији *Об одном сербском анахоретском житии и особенностях его композиции* (2011) др Ирена Шпадијер се бави проблемом композиције у хагиографској књижевности на примеру Житија светог Петра Коришког од Теодосија Хиландарца. Иако *Житије Петра Коришког* у великој мери осликава поетичке законитости жанра, оно, ипак, показује одређене специфичности у односу на свој узор (Житије светог Антонија Великог) и претходнике. Управо те специфичности Ирена Шпадијер разматра у овом раду. Композиција *Житија Петра Коришког* почива на основним принципима грађења анахоретског типа житија. У њему се, као и у многим делима тога жанра, издваја спољашњи оквир (рам) дела од саме приче (време садашње од времена прошлог), али начин на који Теодосије персонализује почетак и завршетак дела разликује се донекле од сличних хагиографских поступака. Главни, средишњи, део житија почива на два конструктивна принципа, који се дефинишу према контексту у коме се главни јунак налази. То су „свет“ (светац у социјалном контексту) и „природа“ (свет без људи). „Свет“ и „природа“, култура и стихија, два су супротстављена принципа с којима се главни јунак бори. На контрастирању ова два феномена почива композиција дела. На композиционом плану Ирена Шпадијер разликује три целине унутар главне приче: 1.одлазак из света, 2. суочавање са природом у себи и око себе и 3. повратак у свет. То су уобичајене етапе у животима отшелника, које су нашле одговарајући израз у њиховим житијима. Ирена Шпадијер показује како је попуњавање те основне схеме појединим епизодама, које

илуструју физичка и духовна стања главног јунака, у *Житију Петра Коришког* одраз особеног литерарног поступка његовог писца, Теодосија Хиландарца.

У чланку *Почеци старе српске црквене поезије* (2011) др Ирена Шпадијер осветљава досад недовољно позната исходишта старог српског песништва. Она полази од становишта да се почеци старе српске црквене поезије губе у тами најстаријих векова словенске писмености, у којима је и српска богослужбена пракса морала оставити трага. Служба светом Симеону од светог Саве прва је позната српска служба, чије се састављање везује за почетак XIII века. Потом следи неколико химнографских дела посвећених Сави – разне редакције, већином настале, претпоставља се, у четвртој и петој деценији XIII столећа. Свети Сава ће готово до краја XIII века остати доминантан и, уз Симеона, како се до сада сматрало, једини јунак најстарије српске црквене поезије. Крајем тог столећа Теодосије Хиландарац написао је нове, сложене црквене службе, усаглашене са Јерусалимским типиком, не само Сави и Симеону, већ и светом Петру Коришком. Истражујући рукописну традицију химнографских састава посвећених Петру Коришком др Ирена Шпадијер је дошла до веома значајних резултата. Пре свега, установила је да време живота овог испосника није средина XIII века, како се досад, без озбиљнијег критичког разматрања извора, сматрало. Истраживања живописа и материјалних остатака његовог манастирског комплекса, али и друга компаративна проучавања, упутила су ауторку у другом смеру па је померила време живљења и подвизавања Петра Коришког дубље у прошлост – он је свој живот окончао *најкасније* крајем XII или, што је мање вероватно, на самом почетку XIII века. Ирена Шпадијер је, потом, установила да је ранија, првобитна Служба Петру Коришком (сачувана у Хиландару, у препису из XVI в.), настала, бар у неким својим сегментима, релативно скоро по његовој смрти, свакако у првим деценијама XIII века. Њу је, вероватно, саставио непознати Петров следбеник и представља једно од најстаријих досад познатих оригиналних химнографских дела на српскословенском језику. Заједно са Службом светом Симеону од Светога Саве она баца више светлости на почетке српске црквене поезије.

У чланку *Хиландар и почеци српске књижевности* (2013) Ирена Шпадијер показује колику је улогу у настајању српске књижевности одиграо манастир Хиландар на Светој Гори. Крајем XII и почетком XIII столећа жива ктиторска, духовна и културна активност првих Немањића на Атосу, изнедрила је прве писце и прве јунаке српске литературе. У тексту се најпре разматра живот и књижевни рад светога Саве на Светој Гори – у манастиру Пантелејмону, потом Ватопеду и, на крају, у тек основаном Хиландару. Потом ауторка анализира и књижевни рад Стефана Првовенчаног, превасходно дела која се тичу Хиландара. Ирена Шпадијер закључује како је српска књижевност заправо настала на Светој Гори, али и како ће и у потоњим вековима манастир Хиландар остати значајно уметничко средиште српске литературе.

Бавећи се српским рукописним наслеђем, др Ирена Шпадијер у својим истраживањима, као што се и из њене библиографије и види, нарочито посвећује пажњу српским рукописима на Светој Гори. У раду *Пантелејмон 22 – један необичан српски зборник из првих деценија XV века* (2014), она се бави збирком руског манастира Светог Пантелејмона на Атосу и посебно разматра српски рукописни кодекс који се под бројем 22 у њој налази. У питању је зборник житија, беседа и разних састава који потиче из прве четвртине XV века, а текстови у њему посвећени су испосницима и мученицима. Ирена Шпадијер посебно је анализирала три дела из овог кодекса: Житије светог Петра Коришког од Теодосија Хиландарца, Слово о кнезу Лазару непознатог аутора (Непознати

монах из Раванице) и Физиолог. Установила је да се у сва три случаја ради о најстаријим преписима ових дела, а у случају Физиолога – чак о јединoм сачуваном примерку словенског превода грчке Псеудо-Василијеве редакције овог дела. Та чињеница чини рукописни кодекс Пантелејмон 22 веома значајним за историју српске и словенске књижевности.

У раду *Богослужбени списи посвећени Јоаникију Девичком* (2012) др Ирена Шпадијер расправља о прославним саставима који су посвећени светом Јоаникију Девичком, српском испоснику из прве половине XV века. Ти списи сачувани су у рукописима из XVIII столећа. То су пролошко житије и две потпуно независне службе – прва преписана у манастиру Девичу 1757. г и друга, дело монаха Антонија, из Србљака манастира Грабовца у Угарској, исписана 1759. године. У раду се расправља о средњовековној традицији девичке службе у контексту старе српске црквене поезије, анализира њена структура и одређује време њеног настанка. Према И. Шпадијер – судећи по непосредним песничким сликама у којима је виђен светац, а које упућују на време блиско његовом животу, као и по изразитој исихастичкој атмосфери која преовладава у делу – време настанка Службе светом Јоаникију Девичком могу бити најкасније четрдесете године XV века. У прилогу ауторка доноси и издање Пролошког житија Јоаникија Девичког, према рукопису из Архива САНУ бр. 71.

Током досадашње научне каријере др Ирена Шпадијер је учествовала у следећим научним пројектима Министарства науке Републике Србије:

а) Пројекти до избора у звање – од којих су неки трајали и после избора у звање доцента

- *Ктиторски натписи на фрескама XII и XIII века*, Византолошки институт САНУ (2001-2005)
- *Друштво у српској дипломатичкој грађи*, Филозофски Факултет у Београду (2001-2005)
- *Зидно сликарство и натписи XIV и XV века*, Византолошки институт САНУ (2006-2010).
- *Српска држава и друштво у изворима средњег века*, Филозофски Факултет у Београду (2006-2010).

б) После избора у звање доцента

- *Српско средњовековно друштво у писаним изворима*, Филозофски Факултет у Београду (2011-2013)
- *Средњовековно наслеђе Балкана: институције и култура*, Балканолошки институт САНУ (2013-).

Учествовала је и на међународном научном пројекту *Slovo: Towards a Digital Library of South Slavic Manuscripts*, Austrian Science and Research Liaison Office (ASO), Vienna, Austria (2007-2008). Сада учествује на међународном научном пројекту *European Network on Archival Cooperation*, International Centre for Archival Research, Vienna, Austria, (2010 - 2015).

Др Ирена Шпадијер, после избора у звање доцента, учествовала је са рефератима на више научних скупова:

Међународни:

2012. Међународна научна конференција *Светци и света места на Балканите*, Софија, 14-16. јун;

2013. Међународна научна конференција *Афон и славянский мир*, Београд, 16-18. мај.

2014. Међународна научна конференција *Начало славянской письменности: культурные корни цивилизаций*, Нижњи Новгород, 21-24. мај.
2014. Међународни научни скуп *Владар, монах и светитељ Стефан Немања – преподобни Симеон Мироточиви и српска историја и култура (1113–1216)*, Београд – Студеница – Подгорица – Никшић, 22-26. октобар.

Домаћи:

2010. Пета национална конференција византолога, Београд, 4-6. новембар.

На основу увида у радове др Ирене Шпадијер можемо рећи да је у питању поуздан научник који својом свестраношћу доприноси даљем успону проучавања српске средњовековне књижевности. Њена проучавања најчешће се крећу од захватања рукописне традиције датих дела, да би преко текстолошког увида дошла до њихових књижевноисторијских и поетичких виђења. Поред појединачних и уже заснованих тема, она је најновијом књигом *Светогорска баштина. Манастир Хиландар и стара српска књижевност* остварила синтезу досадашњих проучавања једне од кључних области српске књижевности настајале у најважнијем духовном средишту средњовековне епохе каква је била Света Гора.

4. МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ ДРУГИХ УСЛОВА ЗА РАД

Др Ирена Шпадијер, осим редовне наставе (предавања и вежбања) на предметима *Средњовековна књижевност* (студијске групе 01, 05), *Историја средњовековне књижевности* (студијска група 06) и *Поетика средњовековне књижевности* (студијска група 06), већ неколико година води и специјалистички семинар из Средњовековне књижевности. Семинар (проучавање извора – палеографија, археографија, текстологија) подразумева индивидуални, менторски рад са студентима свих нивоа студија (од III године основних до доктората) са различитих факултета (Филолошки, Филозофски, Богословски). У склопу наставних активности на семинару организовала је предавања гостујућих професора – проф. др Јаниса Какридиса, управника Славистичког института у Берну (Institut für Slavische Sprachen und Literaturen, Bern) у јануару 2013. и проф. др Иде Тот са Оксфорда (The Ioannou Centre for Classical and Byzantine Studies, Oxford University) у априлу 2013. и 2014. године.

Др Ирена Шпадијер била је ментор и члан комисија бројних дипломских и више мастер радова, као и члан три комисије за одобрење теме за израду докторске дисертације (Марко Радуловић и Недељка Перишић на Филолошком факултету, Милена Мартиновић

на Филозофском факултету) и комисије за преглед и оцену докторске дисертације (Марко Радуловић).

Од ненаставних активности на Филолошком факултету издвајамо чланство у Савету Међународног славистичког центра (2010-2014) и обављање функције заменика шефа Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима од 2013. године.

Др Ирена Шпадијер била је члан редакције часописа „Стари српски архив“ од оснивања (2002) до 2012. године. Члан је редакције часописа „Иницијал“ и секретар редакције часописа „Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор“.

Она је, такође, члан више научних комисија и комитета и одбора: Библијске комисије Међународног славистичког комитета, Српског комитета за византологију, Старословенског одбора Српске академије наука и уметности и Комисије Српске православне цркве за проучавање и опис српских рукописа у иностранству.

Као члан Комисије Српске православне цркве за српске рукописе у иностранству, боравила је у марту 2010. године у Чешкој, где је радила на опису старих српских рукописа у Народном музеју (Шафарикова збирка) и Националној библиотеци у Прагу. У октобру 2012. године радила је на истом послу у Мађарској – Будимпешти (у Универзитетској и Националној библиотеци) и Сентандреји (у Збирци Музеја Будимске епархије СПЦ).

Ирена Шпадијер је и члан Комисије Народне библиотеке Србије за полагање стручних (државних) испита у библиотечко-информационој делатности и испитивач на предмету *Основи историје писма, књиге и библиотека*.

Од ваннаставних активности издвајамо и низ јавних предавања: у Галерији фресака у октобру 2009. године, у Друштву пријатеља Свете Горе у фебруару 2010, марту 2013. и новембру 2014, као и у Народној библиотеци Србије у марту и априлу 2012. године.

Увидом у укупан научни и наставни рад др Ирене Шпадијер закључујемо да она представља зрелог научника и истовремено наставника са потврђеним искуством и доказаним педагошким резултатима. Она активно учествује у развоју наставе, као и у ваннаставним активностима на Филолошком факултету. Примењујући најновије методе, које темељи како на сопственим истраживањима тако и на достигнућима и теоријским радовима светских научника, она информише студенте о најновијим сазнањима у медиевистици и подстиче их на самосталан истраживачки рад и стицање знања. Прожимање њеног научног бављења широким темама средњовековља са разноликим видовима наставе најбољи су показатељ достигнутих могућности и залагања какви одликују доброг универзитетског наставника. Опредељеност њених наставних активности да наставу на посебном семинару усмери ка проучавању извора који се налазе у средњовековним рукописима постиже да се студенти са којима ради крећу на стручан начин кроз области палеографије, археографије и текстологије. Њено менторство у изради дипломских, мастер и докторских радова потврђује сву стасалост у вођењу израде завршних радова на основним, мастер и докторским студијама. Активно присуство у више домаћих и иностраних научних комисија, комитета и одбора показује њену стручност и изграђеност у обављању и решавању додатних и важних задатака у установама и ван матичног факултета и Београдског универзитета.

5. ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Након пажљивог разматрања свих релевантних чињеница (научно-истраживачког рада, стручног и професионалног ангажовања, педагошког рада) Комисија је донела закључак да кандидат др Ирена Шпадијер потпуно одговара критеријумима за избор ванредног професора за предмет Средњовековна књижевност. Стога свесрдно предлажемо Наставно-научном Већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да **др Ирену Шпадијер**, досадашњег доцента, изабере у звање **ванредног професора** за ужу научну област Српска књижевност, предмет Средњовековна књижевност.

У Београду, 12. II 2015. К О М И С И Ј А:

_____

проф. др Ђорђе Трифуновић
(редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду, ужа научна област: Српска књижевност)

_____

проф. др Томислав Јовановић
(редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду, ужа научна област: Српска књижевност)

_____

проф. др Љиљана Јухас-Георгиевска
(редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду, ужа научна област: Српска књижевност)

_____

др Даница Поповић,
(научни саветник Балканолошког института САНУ у Београду, ужа научна област: Историја уметности)